

1. Teatr jezuicki w XVI wieku

1. 1. Cele lekcji

1. a) Wiadomości

Uczeń:

- zna w zarysie historię zakonu,
- zna cele zgromadzenia jezuitów,
- zna system edukacyjny jezuitów pozwalający osiągnąć uczniom sukcesy podczas występów publicznych,
- zna znaczenie teatru w odniesieniu do celów zakonu jezuitów,
- wyjaśnia znaczenie słowa: intermedium.

2. b) Umiejętności

Uczeń:

- potrafi wyjaśnić, dlaczego każda wystawiana przez jezuitów sztuka była moralitetem,
- wyjaśnia, dlaczego zakonnicy kładli duży nacisk na działalność teatralną
- potrafi wyjaśnić, dlaczego przedstawienia jezuitów cieszyły się dużą popularnością wśród ludu i dlaczego potrafiły wywrzeć na publiczność ogromny wpływ.

2. 2. Metoda i forma pracy

W formie referatu: wybrany uczeń przedstawia historię powstania zgromadzenia jezuitów i ukazuje jego cele.

W formie opowiadania: nauczyciel przedstawia teatr jezuicki w formie ułożonych przez siebie wspomnień jednego z uczniów biorącego udział w przedstawieniach.

3. 3. Środki dydaktyczne

Ryciny przedstawiające występy teatrów jezuickich.

4. 4. Przebieg lekcji

1. a) Faza przygotowawcza

Jeden z uczniów w formie referatu przedstawia historię powstania zgromadzenia jezuitów. Przybliży uczniom sylwetkę św. Ignacego Loyoli oraz jego cele związane z odrodzeniem człowieka w duchu renesansu, ale jednocześnie głęboko przeopojonego sferą religijną. Mówi o jednym z elementów pomagającym osiągnąć ten cel – zakładanie szkół, w których jest

miejsce na teatr.

2. b) Faza realizacyjna

Nauczyciel wciela się w byłego ucznia szkoły jezuickiej i w formie wspomnień opowiada o przeżyciach związanych z przedstawieniami zakonników:

1. Podkreślenie ogromnej popularności przedstawień również wśród innowierców.
2. Barwne ukazanie systemu edukacyjnego:
 - zakaz, by uczniowie najmłodszych klas brali udział w występach publicznych,
 - obowiązek cotygodniowych niepublicznych deklamacji dzieł Cyserona, Owidiusza,
 - po dwóch latach wygłaszanie mów, utworów poetyckich własnych bądź wybranych,
 - praca nauczycieli nad gestami i mimiką uczniów,
 - występy publiczne klas retoryki i poetyki (4 i 5 klasy),
 - odnoszone sukcesy dzięki ciężkiej i systematycznej pracy.
3. Ukazanie celów teatru, któremu kierunek nadawały przepisy idące z Rzymu:
 - obrzydzanie ludziom złych obyczajów ,
 - zachęcanie do życia w cnocie,
 - charakter przedstawień – moralitety.
4. Podkreślenie, co teatr dawał występującym w nim uczniom:
 - rozwój pamięci,
 - wzbogacenie wyobraźni,
 - kształtowanie umiejętności oceniania,
 - kształtowanie właściwej postawy ciała, gestów.
5. Barwne ukazanie miejsca występów (rynek, kościół, ulica, place).
6. Podkreślenie tego, co oddziaływało na prosty lud (bogata sugestia, barwne stroje, trafne dialogi).
7. Wspomnienie o tym, jakie gatunki wystawiano (dialogi, dramaty, komedie, intermedia).

3. c) Faza podsumowująca

Nauczyciel, nadal w formie wspomnień byłego ucznia szkoły jezuickiej, podkreśla zaangażowanie w przygotowanie przedstawień, wspomina o działającej cenzurze czuwającej nad prawowiernością dogmatyczną czy poprawnością języka. Podkreśla ogromny wpływ teatru na prosty lud, w tym na innowierców, którzy często pod jego wpływem przechodzili na katolicyzm.

5. 5. Bibliografia

1. Obirek S., *Jezuici w Rzeczypospolitej Obojga Narodów w latach 1564-1668*, Wydział Filozoficzny Towarzystwa Jezusowego, Kraków 1996.
2. Okoń J., *Na scenach jezuickich w dawnej Polsce*, DiG, Warszawa 2006.
3. *Uniwersalny słownik języka polskiego*, pod red. S. Dubisza, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2003.

6. 6. Załączniki

1. Zadanie domowe

1. W paru zdaniach napisz, skąd teatr czerpie swą siłę, dlaczego ma tak duży wpływ na człowieka?
2. Czy jezuici mieli rację, sięgając po teatr, by tą drogą osiągać swe cele? Odpowiedź uzasadnij.

7. 7. Czas trwania lekcji

45 minut

8. 8. Uwagi do scenariusza

brak